

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Oliverii Florentii Waterloop Congreg. Oratorii B. Mariae
Aspricol. Presbyteri Monita Spiritvalia Et Moralia
Tetrastichis distincta**

Waterloop, Oliverius F.

Antverpiae, 1657

Titulus VII. Auaritia, Prodigalitas, Paupertas spiritus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9689

Da non potenti reddere ;
Da nec petenti: non parum
De dignitate muneris
Decerpit & pretium & preces.

7. Facilem roganti cuilibet
Præbere te haud semper decet:
Amor satur, citò despicit;
Despectio, rixas parit.

Si rerum abundè sit tibi,
Largire quod superest: tamen
Vide cui des ; si bono,
Das optimam partem tibi.

Dona merenti: ubi hoc agis,
Beneficium dando accipis.
Si pluribus mavis dare ;
Da digno, ut omnes obliges.

8. Desunt opes? Hilara hospitem.
E fronte jucundâ tibi
Opes scatebunt: divitem
Saturabis, hospes hospitis.

Quæ pauca donas pauperi,
Hæc multa censet: æs leve
Aurum putat; dat muneri
Et pondus, & numerum tuo.

9. Memorem benigno diviti
Repende pauper gratiam:
Fieri malignum divitem,
Egenus ingratus facit.

Rerum indigus, ne diviti
Rerum tenaci supplica:
Frustrâ rogatur, qui prece
Nullâ potest mollescere.

Audis ubique, Da, date ;
Vix in rate auditur, Cape.
Stipem negandi pauperi,
Vix causa avaro deficit.

Est dulce plenum obsoniis
Videre diviti forum:
At dives istud pauperi
Durum videri non videt.

Avaritia. Prodigalitas.

Paupertas spiritus.

1. **E**st Dives in sacris libris ;
Sed dives absque nomine:
Est pauper in sacris libris ;
Sed nominatus Lazarus.

Te, quos amet, quos oderit,
Quos damnet aut beet DEUS,
Damnatus æternum docet
Epulo, & beatus Lazarus.

Quid est avarus? homuncio
Radius ab auri pendulus ;
Idemque ab aurâ pendulus,
Minor auro, & aurâ inanior.

Vt à pecude pecunia
Dicatur, æquitas jubet ;
Vt quod vocare vult suum,
Habere gaudeat pecus.

Sus, fordidum pecus, suo
Sepulta dum vivit luto,
Prodesse nemini solet:
Quid avare distas à sue?

Q 2

Ava-

Avarus in nullum bonus,
Est in seipsum pessimus:
At qui sit in se pessimus,
Cui possit esse non malus?

Labore partis improbo
Parcis bonis, ut interim
Siti labores & fame?
Ridenda avari vanitas!

Crux est avari, mortuo
Egere in auro, & artibus
Ter mille stipatas opes
Punire parsimoniâ.

Sudore quod paras tuo,
Cur non idem pares tibi?
Qui servat alteri sua,
Sibi que parcat, desipit.

Aliqua inopi, sed omnia
Desunt avaro: nomine
Lucrum atque damnû differunt:
Quod adest, abesse deputat.

Inops eget, quisquis cupit:
Multum licet crescant opes,
Multum tamen curtæ rei
Putat deesse, si cupit.

Optimne dives, dives est?
Pauperrimo est egentior.
Gemmis egere, est divitis;
Egere pane, pauperis.

Vbique habet pauper parum:
Mendicus usquam nil habet:
Vbique habet dives nimis.
Quid nemo? nemo habet fatis.

Te clamat arca divitem;
Cupido pauperem facit:
Hanc sterne, ut arcæ sit fides;
In copiâ aut vives inops.

Huic esse nil potest fatis,
Cui, quod fat est, haud sufficit:
Cupidinis semper novæ
Excreset immensum furor.

Te, quando acervo detrahis,
Habere demonstras fatis,
Et esse verè divitem;
Quando addis, esse pauperem.

Si, quisquis est, fatis sibi
Est dives; unus pluribus,
Quod possident, cur auferat?
An esse pauper eligit?

Nil est avaro iniquius:
Fulvo ille venalem luto
Habet animam. virum, luti
Pudeat nitore decipi.

Es plenus, & quereris nimis
Tenues acervos: quod fatis
Nimis que habes, censes parum.
Sic fulgor auri fascinat.

Avare, quid famem times?
Quid commeatum plurimos
Portas in annos? ne fame
Moriare, victurus diem?

Qui tot quadrantes aggeris,
Avare, patrimonio;
Timésne non plenum fore
Sat posterorum gaudium?

Crux

CruX est nepoti amarior
Frugi esse, avaro quàm dare:
Sistas ruentes ægrius,
Quàm pigritantes concites.

Quicumque ditari studes,
Animæ tuæ addis crimina;
Opes nepoti: at hunc opes,
Tua te sequentur crimina.

Et aurum, & argentum semel,
Bis,ter, quaterque computas
Auare, & arcæ creditum
Veneraris, ut pignus sacrum.

Tibi arca mille millies
Talenta claudat Tantali;
Haud mortis è laqueis tuum
Opes tot expedient caput.

Quousque te pecuniæ
Feret fames,vel hanc feres?
Hæc quando te ingluvies habet,
Haberis ipse, nil habes.

Senex avare,vascula,
Quibus feras viaticum,
In fine præparas viæ?
Quàm fabricas, feres crucem.

Secanda, avare, marmora
Sub funeris tempus locas,
Et jam sepulchro proximus
Moliris heredi domum.

Sub excavato rem suam
Avarus abdit angulo,
Omnesque sub terrâ suos,
Ceu talpa, thesauros habet.

Avarus audit; Quod bonum
Habes,habere desine;
Quod non habes, habe malum.
Mala verba! donando cave.

2. Numquam simul sunt res duę;
Serena mens, & fordida
Nummi cupido: non potes
Avarus esse, si sapiis.

Dives rapax,turpis senex,
Magnus minores opprimens,
Pauper superbus; quattuor
Invisa terris & DEO.

Elata, avara, & invida
Mens monstra parturit tria;
Quæ sancta ni pietas domet,
Valete pax, fama&fides.

Auri fames magnos viros,
Parvosve sæpè perdidit.
Natura, rerum prodiga,
Vitare avaritiem docet.

3. Magnæ esse divitiæ solent
Injuriarum pignora:
Quas quæris,effugient opes;
Opes sequentur,quas fugis.

Est improbè partis bonis
Melior egestas: peior est
Morbo scelesta sanitas:
Mors est iniquo, iniquitas.

Audire mälis vir bonus
Pauperque, quàm dives malus.
Citò properas ditescere?
Vix dives, evades inops.

Q 3

Vis

Vis esse dives, & citò ?
Spera, time: quod sic cupis
Eris citò, & quod non cupis ;
Citò dives, & pauper citò.

4. Qui magnâ opum vi niteris
Emergere ad summas opes,
Mergèris ipse. Desine
Captare id, unde captus es.

Dum lubrici speciem boni
Stulto labore quæritas,
Te mille certa conjicis
Incertus in discrimina.

Negotium, & curatio
Operosa, magna navis est:
Et magnus affuevit metus
Opum esse magnarum comes.

Rei parandæ, longior
Verè virum spes enecat:
Est parta perdendi metus,
Serenitatis carnifex.

Cumulare qui speras opes,
Cumulare debes & metum:
Nam jure quod quæri potest,
Perdi potest injuriâ.

Labore parta maximo,
Majore servantur metu:
Magnæque semper victitat
Pecuniæ custos miser.

Censum minorem dum times,
Peris labore ; nec fore
Magni putas dispendii,
Quòd morte vitam comparas.

5. Qui dives audis, pauper es;
Peregrinus orbis incola;
Miser inquilinus : quas opes
Adeptus es, non sunt tuæ.

Labore quod tenes tuo,
Est Numinis dono tuum:
Sors otioso quod dedit,
Non est tuum ; eripi potest.

Quas possides opes, dedit
Has Numen in pignus tibi:
Auferre, qui dedit, potest.
Dominus dat ; aufert cum lubet.

6. Pecuniis fidem nega:
Has hora habenti subripit,
Et in novum transfert herum,
Diu tenendas nemini.

Pelago paratis ne tume
Mercator opibus: ast herum
Harum esse ventum cogita.
Hoc si fugis nomen, sapias.

7. Magnum licet sit quærere ;
Servare, majus est bonum:
Dat sæpè fraus istud prius;
Hoc sola virtus alterum.

Servare si famam voles,
Iniqua lucra despice:
Nam damna semper maxima
Fert cum malâ famâ lucrum.

Quæ fraude lucra feceris,
Dispendia esse senties:
Quæstus iniquos assolet
Domûs ruina subsequi.

Rapto-

Raptoris injusti solet
Fieri rapina justior.
Vim prædo, quam fecit, ferat:
Exempla in auctores cadunt.

Lucri frequenter sordidi
Mens pinguefacta polline,
Fit plena tandem spongia,
Duris premenda legibus.

Avare, primus es tuæ
Felicittatis carnifex ;
Origo prima miseræ,
Et pessimus faber tuæ.

8. Quicumque ab exili loco
Dives repente factus es;
Memento quis fueris puer,
Vt, quod tenes, teneas senex.

Fumum dat ignis ; dant opes
Superbiam : pauxillum aquæ
Extinguit ignem ; subruit
Iactura parva gloriam.

Aliquid remitte, imò lubens
Amitte : fert lucrum levis
Iactura : vitis annuè
Putata fit fecundior.

Cùm tempus & res postulat,
Est quæstus ingens, perdere.
Lucris iniquis, ignibus
Fers ligna, morbos corpori.

Res nostra tunc feliciùs
Opinione vertitur,
Non magna quando maximum
Iactura cedit in lucrum.

Parvis pufilla magna sunt ;
Sunt parva magnis parvula:
Honestæ damna, lucra sunt ;
Sunt damna, lucra ingloria.

9. Ne vive avarus, mortuus
Inopi daturus omnia:
Post funus esse pauperi
Qui vult pius, serò est pius.

Ne damna fabrices tibi,
Sic vive, vt inimicos ope
Facias amicos ; & tuis
Fias ut hospes hostibus.

Ad largiendum pauperi
Restrictus, hoc lucraberis
Tibi, ut DEUS superfluum
Damno monetam demetat.

Quis, & quibus sis moribus,
Opes probabunt: has habe
Vice cotis ; ut, quàm sis bonus
Malúsvè, tempus arguat.

10. Sui venenum est prodigus,
Rerumque pestis: hanc fuge.
Egère quem rerum vides,
Egebat initio sui.

Aliena nec sitias bona ;
Nec devores quæ sunt tuæ :
Orbis Charybdes sunt duæ,
Avarus, atque prodigus.

Ne parce prompto sumptui,
Vbi est opus: scopus est opum.
Et finis, usus: te manus
Egère parca non finet.

Sar

Sat rebus esto, res tibi :
 Vtrimque nil desit, vide.
 Fert parcus optatas opes ;
 Feret laborem prodigus.

Tanti esurire prodiga
 Emit manus; mavult manus
 Avara gratis vendere:
 Vtrique quod superest, deest.

Aude quidem uti re tuâ:
 At noli abuti ; ne malè
 Consumpta cum fuerint tua,
 Aliena mendices bona.

Res magna, parvo vivere.
 Beatus ille, cui DEUS
 Modicas opes dat: rarus est,
 Qui nôrit uti grandibus.

Indigna res, pecuniâ
 Vir liberalis indigens:
 Res numquid est indignior,
 Pecunia indigens viro?

Opibus benè uti nescius,
 Opulentus ut sis, quas habes,
 Da non habenti: uti optimè
 Opulentiâ, est inopi dare.

11. Innumera dives possides,
 At pauper es, si te cares:
 Cares teipso ; si tibi
 Fiskus, cares modestiâ.

Est grata semper omnibus
 Rerum omnium mediocritas:
 Sanis placere sensibus,
 Ne mel quidem nimium potest.

Vitam propinqua splendidam
 Sequitur ruina: tu modum,
 Modicique censûs, ultimos
 Cave transilire limites.

Rerum modestis usibus
 Res compara: rerum facit
 Non otiosa copia,
 Sed rectus usus, divitem.

Modicè paratis utere:
 Si sumptus excedat modum,
 Longo quod antè tempore
 Paraveris, perdes brevî.

Quibus carere commodè
 Rebus queas, fuge quærere:
 Hòc plus egere te facit
 Cupido, quantò plus habes.

Opibus paratis utere:
 Opes, quibus crescentibus
 Tibi nova crescit inopia,
 Aliis opes sunt, non tibi.

Avarus omnis pauper est ;
 Neque, quos habet nûmos habet:
 Qui sorte contentus suâ
 Lætatur, ille dives est.

Qui tot vides molestiis
 Vitam scatere pauperum;
 Etiam vide molestiâ
 Majore divites premi.

Mâlis deesse plurima,
 Quàm multa cupere: qui citò
 Vult, & nimis ditescere,
 Ad inopiam facit gradum.

Qui

Qui dives est, nullas opes
Avidè cupit : fitiens opum
Tam pauper est, quantum fitit.
Tu, dives ut sis, dic, Sat est.

Hunc esse cense pauperem,
Qui rerum abundans, plus cupit:
Hunc esse crede divitem,
Qui rerum inanis, nil cupit.

Mediocritate si tuâ
Contentus optas vivere;
Queis plura defunt, hos vide:
Quibus supersunt, præteri.

Contentus esto : si tibi
Quod est satis, non est satis,
Erit tibi satis nihil :
In copiâ vives inops.

Rerum superfluitatibus
Cum dixeris longum vale,
Spem præter, optata obviam
Tibi veniet felicitas.

Quod habes tuum, sat hoc habe:
Hoc plus habere negligè:
Ultrâ quod ultrò-provenit,
Id absque curâ posside.

Rerum quidem recto usui,
Sed & decoro prospice.
Egena quantum postulat
Natura, tantum dat DEUS.

Natura quod satis sibi,
Tibi esse cur censes parum?
Quid jungis ædes ædibus?
Nescis in unâ vivere?

Habens quod usus postulat,
Habes abundè ; nil tibi
Deesse, quo vivas DEO,
Hac forte contento potest.

Secura res, rei modus:
Vitæ quod usus exigit
Habere, iusto sufficit:
Fuge nimium ; placeat satis.

Cum sint dolorum fons opes;
Minues dolores, si tuas
Minuas opes : sat dives es,
Si forte contentus tuâ.

Gaudere paucis, maximæ
Certissimæque sunt opes:
Nisi pauca pluris æstimes,
Tibi peribunt plurima.

Si læta paupertas placet ;
Abs te quod æstus, frigora,
Fames sitisque postulant,
Mensura censûs sint tui.

Nec frigus arcebit tibi
Ter tincta byssus ; nec teget
Melius pudorem purpura,
Quam lana, vel pannus rudis.

Si, quod satis sit, possides,
Nec possidere plus cupis;
Res ut tibi quadrat tua,
Sic & tuæ quadras rei.

Quod cui reserves nescias,
Stultum sit auro parcere.
Si velle, quod satis est, potes,
Es dives, & quod vis habes.

R

Non

Non ampla tecta, non agros
Porrectiores appete:
Magnum puta, quod sufficit:
Placeat satis; nihil nimis.

Laudato rura ingentia,
Parvum cole; ubertim metes:
Pufillus ingentes opes
Vincit, vel æquat unio.

Securiora sunt bona,
Quæ parva: sit potior tibi
Secura parva portio,
Quàm magna cum discrimine.

Quæ falce tempus demetit,
Nec multa, nec multum expete:
Tua quò cupido sit minor,
Hòc major est res quam tenes.

Optare multa nil juvat;
Assuesce parvo vivere:
Hòc plura sunt quæ possides,
Quò pauciora quæ cupis.

Sat, pauca, naturæ & tibi.
Quò multa? non eris brevî.
Sat, pauca, fat nihil, mihi.
Quò multa? non utar brevî.

Moderata mens modicum cupit;
Et quod cupit, modicè cupit.
Abundè rerum possidet,
Qui nil habens, cupit nihil.

12. Hunc turpis arcæ, illú occupet
Indigna cura cuticulæ:
Te gloriosum Numinis
Studium colendi exerceat.

Si fluxa sæculi bona
Venaris; expers luminis,
Et liberalis spiritûs,
Iacebis affixus solo.

Si te cupido labilis
Honoris, aut fulvi tenent
Amor metalli, perperam
Vir spiritus alis audies.

Attende cælo; res suas
Habere tellurem jube:
Cum largiore opulentia
Malè sanctitati convenit.

Tecto sub uno non amant
Sedere dives, & bonus:
Tui nitorem pectoris
Ne Plutus inquinet, cave.

Si vana sæcularium
Cupido te rerum tenet;
Opinionis es miser,
Læuæque mentis servulus.

13. Cùm nemo sit, qui non amet
Altæ quietis otia;
Cùm nemo, qui non ambiat
Mentis serenæ gaudia;

Cùm nemo nolit turbidæ
Vitare vitæ tædia;
Quod omnis ambit, aut amat,
Cur rarus, aut nemo obtinet?

Humana corda fascinant
Famæ sitis, pecuniæ
Fames; metus penuriæ,
Et vana vota sæculi.

Quid

Quid corde, voce, quid manu
Desideras, jaetas, facis,
CHRISTO relicto, Numinis
Ignarus, ignarus tui?

Tibi esse si vis utilis,
Ne quære quod tibi utile.
Quod gloriosum sit DEO
Si quæris, es tibi utilis.

Tibi sordeant præsentia;
Futura te trahant bona:
Lucrum perosus sordidum,
Avarus esto gratia.

Habet hoc boni verum Bonum,
Cunctis quod unum sufficit:
Avarus æterni Boni,
Se ditat, aufert nemini.

Vbi congerendæ fregeris
Cupidinem pecuniæ,
Tuum relinques usibus
Communibus peculium.

O qui DEUM sequi cupis,
Et assequi, vestem exue:
Acus foramen arctius
Subire vix nudo licet.

Vt spiritum CHRISTI induas,
Mores superbos exue,
Opumque amorem; plus nocet
Cupido, quàm substantia.

Beatus esse si cupis,
Opes caducas despice:
Has quando mente suspicis,
Et mente, & illis indiges.

Priscis, malisque moribus,
Suos opes fugiunt heros:
Tu Christianis moribus,
Opes herus tuas fuge.

Non arca, sed fiducia
Te protegentis Numinis
Facies beatum: tinnulo
Si fidis æri, eris miser.

Haud ille dives, qui bonas
Opes habet; sed qui est bonus:
Non arca, sed cor liberum
Rectumque divitem facit.

Aliena qui captat bona,
Captatur ipse: liber es;
Vt liberè vivas, ama
Parvo, tuoque vivere.

14. Est dives, agilis & sciens,
Mundi beatus calculo:
Verace sed beatus est
Censore, pauper spiritu.

Tum dives es, tum pulcher es,
Cum pulchrior, cum ditior
Virtus adest: quid sunt opes,
Quas aura diffiat crastina?

Cum fluxa credes terrea,
Aberit voluptas, & dolor:
Vtrimque mens eventuum
Secura neutrum sentiet.

Peritura sperne: res quibus
Addictus hæres, projice:
Ejus, perire quod potest,
Spes vana, stultus est metus.

R 2

Hoc

Hoc esse dic, & antea
Fuisse, quod semper manet:
Abire, abesse quod potest,
Dic non fuisse quod fuit.

Opes fugaces divide,
Et finis expertes para:
Sunt, quas recondis, labiles,
Et ante finem diffluunt.

Vilis, levisque reculae
Spontanea abdicatio,
Est grata Caelo: te argue
Rerum tenacem talium.

Sat ille dives, pauperi
Hereditate qui sua
Sic cessit ultrò, ut à DEO
Sperare possit centuplum.

Prudentiae summum genus
Divina censet veritas,
Aeterna ut acquiras bona,
Donare momentanea.

Vt te induas perennibus,
Praesentibus spolia bonis.
Quam dulce momentaneis
Caruisse, & aeternis frui!

Vis esse pauper spiritu,
Simulque dives spiritu?
Cor absque thesauris habe;
Sine corde thesauros tene.

Possunt boni sine cordibus
Habere thesauros viri:
Est absque thesauris pia
Servare corda facilius.

Tunc pauper esse non potes,
Es quando dives in DEO:
Sat dives est, cui vivere
Est CHRISTUS, & mori lucrum.

Es nobilis, patrem tibi
Si credis illum, qui sua
Felicитatis ad gradum
Suos adoptat filios.

Verace si voto cupis
Re pauper esse, & spiritu;
Amore CHRISTI pauperis
Famem sitimque sustine.

Prædonis irridet minas
Vacuus viator: est comes
Scelestus, aurum: pondere
Se prodit, & perdit ducem.

Nudus latrones non timet.
Cur? numquid occidi potest?
Potest: sed occidi, & mori,
Morti paratus, haud timet.

Aliena fortè res tibi
Reperta, te penes cave
Moretur: at sui stude
Redeat ut in manus heri.

Oratio. Contemplatio.

I. **E**Cclesia, est fidelium,
Orationis in domo,
Fraterna Congregatio;
Domus DEI, Oratorium.

Oratio,